

**EINDVERSLAG
DER
COMMISSIE VAN RAPPORTEURS**

PREADVIES

De Commissie van Rapporteurs (de Commissie) voor de ontwerpwet **houdende nadere wijziging het Decreet Politieke Organisaties (S.B. 1987 no. 61)** heeft haar eerste meeting gehad op 03 december 2018, waarin zij het te volgen traject van het vooronderzoek van onderhavige ontwerpwet heeft besproken en vastgesteld.

Op voornoemde datum heeft de Commissie Preadvies uitgebracht, waarin zij aangaf zich te kunnen stellen achter het doel van de ontwerpwet (*zie Preadvies dd. 04 december 2018*).

In het Preadvies werden ten aanzien van de fundamenteën van de ontwerpwet enkele vraag-en aandachtspunten opgenomen, t.w.:

- Welke politieke consequenties heeft de wijziging van de Grondwet voor de politieke partijen?
- Zal de geldigheid van dit wetsontwerp voor de komende verkiezingen van 2020 of voor de verkiezingen van 2025 gelden? Dit vraagpunt dient vanuit zowel een beleids- als juridisch oogpunt beantwoord te worden.
- Wat wordt verstaan onder het begrip "onvolkomenheden", zoals opgenomen in de considerans, omdat gebleken is dat dit begrip niet in lijn staat met de voorgestelde wijzigingsvoorstel (artikel 163 Gw.).
- Er dient een onderscheid te worden gemaakt tussen de technische administratieve onvolkomenheden en de politieke aspecten die te maken hebben met het wezen van de democratie.
- Dienen deze ontwerp-wetswijzigingen bij gewone meerderheid of bij gekwalificeerde meerderheid aangenomen te worden?

Verder was het voornemen van de Commissie om enkele actoren te horen ter verkrijging van feedback op de voornoemde ontwerpwet (zie kopstuk Onderzoek).

(zie Preadvies dd. 04 december 2018) en het verslag van de Commissie (zie verslag Commissievergadering dd. 03 december 2018: Cie. 183/ Wijziging Grondwet, Kiesregeling en Decreet Politieke Organisaties).

VOORONDERZOEK

In de Huishoudelijke Vergadering van dd. 29 november 2018 (HH. 015) heeft De Nationale Assemblée zich in vooronderzoek gebogen over het door de Commissie uitgebrachte Preadvies. De Nationale Assemblée heeft tijdens deze vergadering besloten mee te gaan met het voorstel van de Commissie voor het verder onderzoek van de ontwerpwet.

ONDERZOEK

❖ Literatuur

Ten aanzien van de onderhavige ontwerpwet heeft de Commissie enkele documenten bestudeerd waarmee er raakvlakken bestaan, te weten:

- a. Eindrapport Evaluatie Surinaams Kiesstelsel;
- b. De Grondwet van de Republiek Suriname;
- c. De Kiesregeling;
- d. Het Decreet Politieke Organisaties;
- e. Het evaluatierapport van het Onafhankelijk Kiesbureau (OKB).

❖ Horen van Deskundigen/Actoren:

Conform het voornemen, zoals opgenomen in het Preadvies, heeft de Commissie enkele actoren gevraagd hun visie ter zake de ontwerpwet kenbaar te maken, t.w.:

- a. Vertegenwoordigers van de Presidentiële Commissie;
- b. Vertegenwoordigers van het Ministerie van Binnenlandse Zaken;

K

[Handwritten signatures and initials]

- c. Vertegenwoordigers van het Centraal Hoofdstembureau (CHS);
- d. Vertegenwoordigers van het Onafhankelijk Kiesbureau (OKB)

De ASFA, VSB en de vakbeweging zouden in een later stadium gehoord worden, maar de Commissie achtte het niet noodzakelijk om een vergadering te beleggen met deze actoren.

❖ Gehouden vergaderingen

Op **maandag 03 december 2018** heeft de Commissie haar eerste meeting gehouden omtrent de ontwerpwet. Hierbij zijn er enkele vraag- en aandachtspunten aan de orde gesteld en ook de werkwijze van het vooronderzoek ter zake de ontwerpwet vastgesteld. (zie verslag **Commissievergadering dd. 03 december 2018: Cie. 183/ Wijziging Grondwet, Kiesregeling en Decreet Politieke Organisaties**).

Op **dinsdag 08 december 2018** heeft de Commissie een meeting gehad met vertegenwoordigers van de Presidentiële Commissie, het Onafhankelijk Kiesbureau, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en het Centraal Hoofdstembureau. Tijdens de meeting zijn er enkele vraag- en aandachtspunten aan de orde gesteld door de Commissieleden. De vertegenwoordigers van bovengenoemde instanties hebben hun bevindingen kenbaar gemaakt ten aanzien van de ontwerpwet en ook hun zienswijze gegeven ten aanzien van de vraag- en aandachtspunten die aan de orde werden gesteld. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en het Centraal Hoofdstembureau hebben ook wijzigingsvoorstellen gedaan ten aanzien van de ontwerpwet. (zie verslag **Commissievergadering dd. 18 december 2018: Cie. 194/Wijziging Grondwet, Kiesregeling en Decreet Politieke Organisaties**).

X
Op **maandag 14 januari 2018** heeft de Commissie wederom een meeting gehad om de stand van zaken te bespreken omtrent de ontwerpwet. Aangezien er tijdens de meeting geen openstaande vraag- en aandachtspunten waren zijdens de Commissieleden is er een besluit genomen om over te gaan tot behandeling van de ontwerpwet in een Openbare Commissievergadering. (zie verslag **Commissievergadering dd. 14 januari**

B

3

2019: Cie. 01/Wijziging Grondwet, Kiesregeling en Decreet Politieke Organisaties).

Op donderdag 17 januari 2018 heeft de Commissie schriftelijk Feedback ontvangen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, waarin zij haar bevindingen/wijzigingsvoorstellen inzake de ontwerpwet kenbaar heeft gemaakt.

Op vrijdag 18 januari 2018 heeft de Commissie schriftelijk feedback ontvangen van het Onafhankelijk Kiesbureau, waaronder een nota van aanbevelingen (Ingek. dd. 18 januari 2019/agenda no. 24/19) van de gehouden workshops en een juridisch technische analyse (Ingek. dd. 18 januari 2019/agenda no. 95/19) waarin zij haar bevindingen inzake de ontwerpwet kenbaar heeft gemaakt. Het onafhankelijk Kiesbureau heeft enkele correcties en aanvullingen gepleegd ter zake de voorgestelde wijzigingen van het Decreet Politieke Organisaties en de Kiesregeling.

❖ **Data gehouden vergaderingen van de Commissie**

De Commissie heeft in totaal 3 commissievergaderingen gehad op:

- 03 december 2018
- 08 december 2018
- 14 januari 2019

OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

- Op woensdag 22 januari 2019 is een aanvang gemaakt met de behandeling van de ontwerpwet¹ in een Openbare Commissievergadering.
- Tijdens de Openbare Commissievergadering zijn er zijdens de Commissieleden enkele technische alsook beleidsmatige vraag- en aandachtspunten, aan de orde geweest, die m.n. te maken hadden met de praktische uitvoering van deze ontwerpwet.

¹ houdende nadere wijziging van de Wet van 29 september 1987 houdende regels voor de verkiezing van de leden voor de volksvertegenwoordigende lichamen in Suriname (Kiesregeling) (S.B. 1987 no. 62, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2010 no. 29)

houdende nadere wijziging van De Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, zoals laatstelijk gewijzigd bij SB 2018 no. 1982 no. 38)

houdende nadere wijziging van het Decreet Politieke Organisaties (S.B. 1987 no. 61)

4

Tevens zijn enkele afzonderlijke wijzigingsvoorstellen gedaan.

- Enkele vraag- en aandachtspunten die aan de orde werden gesteld zijn, namelijk:
  - De kwestie met betrekking tot de 1% regeling, zoals opgenomen in artikel 8 van het Decreet Politieke Organisaties komt te vervallen. Er zal hier een waarborgsom worden opgenomen;
  - Indien de kosten zoals opgenomen in artikel 7 lid 7 van het Decreet Politieke Organisaties gezien kunnen worden als een waarborgsom? Zal er sprake zijn van restitutie en hoe zullen de bedragen worden vastgesteld?;
  - De kwestie met betrekking tot het wijzigen van artikel 7 van de Kiesregeling welke inhoudt "het verbod van pre electorale combinaties";
  - In hoeverre het mogelijk zal zijn om bij de volgende verkiezing digitaal te stemmen?;
  - Het instellen van een onafhankelijke verkiezingsautoriteit;
  - Waarom heeft de Presidentiële Commissie drie ontwerpvetten ingediend in stede van één ontwerpvet?;
  - Welke actiepunten zijn meegenomen of welke zijn noodzakelijk ten aanzien van de gehouden workshops van het Onafhankelijk kiesbureau?

WETSTECHNISCH

- Nader formuleren van de intitulé en de considerans;
- Voorstel om artikel 131 lid 7 nader te formuleren, waarbij kandidaten die 50% van het aantal stemmen hebben verzameld bij voorkeur worden gekozen;
- Het opnemen van een overgangsbepaling met betrekking tot de inwerkingtreding van deze ontwerpvet;

- In artikel 90 lid 1 wordt het begrip "kiezersregister" vervangen door "kiezerslijst";
- Voorstel voor een betere/duidelijkere formulering met betrekking tot het aspect aanplakking van het proces-verbaal in het stemlokaal zodat het zichtbaar en leesbaar is voor een ieder;
- Duidelijk opnemen in de Memorie van Toelichting hoe de lijsten getekend zullen worden door het dagelijks bestuur.

BEANTWOORDING

Op woensdag 22 januari 2019 is de Regering bij monde van de Vice-President kort ingegaan op de doelstellingen van de ontwerpwet alsook de wijzigingsvoorstellen en enkele vraag- en aandachtspunten die aan de orde werden gesteld. Hierna gaf hij aan nog meer tijd nodig te hebben om meer duidelijkheid te geven in zaken die aan de orde zijn gesteld.

VOORTZETTING OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

Op maandag 28 januari 2019 was er wederom een Openbare Commissievergadering gepland, maar deze heeft geen voortgang gehad.

Op donderdag 31 januari 2019 werd de Openbare Commissievergadering voortgezet (eerste ronde voor de regering), waarbij de Vice-President aan het woord is gekomen.

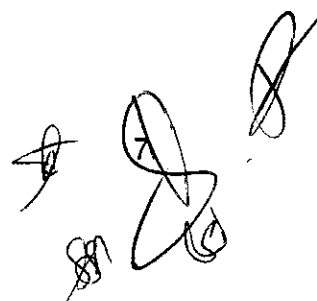
De Vice-President is kort ingegaan op de doelstellingen van de ontwerpwet en gaf aan de belangrijkste vraag- en aandachtspunten die aan de orde werden gesteld door de Commissie reeds te hebben beantwoord. Hierna gaf hij aan dat indien er openstaande vraag- en aandachtspunten zijn, die tijdens de Openbare Plenaire Vergadering beantwoord zullen worden. Verder gaf hij aan dat er een nota van wijziging zal worden ingediend ten aanzien van de Kiesregeling. Hierna werd de eerste ronde afgesloten.

6

Tijdens de tweede ronde van het Parlement, waarbij de Commissie aan het woord kwam, werden de vraag- en aandachtspunten die tijdens de eerste ronde niet beantwoord waren wederom aan de orde gesteld, aangezien de leden meer duidelijkheid willen hebben in bepaalde aspecten en dat zaken ook breedvoerig worden toegelicht door de Vice-President.

VOORTZETTING OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

- Op vrijdag 22 maart 2019 werd de Openbare Commissievergadering voortgezet (tweede ronde voor de regering), waarbij de Vice-President aan het woord is gekomen.
- De Vice-President is breedvoerig ingegaan op de eerder gestelde vragen en geplaatste op- en aanmerkingen ter zake de ontwerpwet, waarbij hij m.n. verduidelijkte:
  - De kwestie met betrekking tot het dagelijks bestuur;
  - Het aspect met betrekking tot het introduceren van een moderne verkiezing met betrekking tot de nieuwe identiteitskaarten;
  - De kwestie met betrekking tot de waarborgsom;
  - De kwestie met betrekking tot het pre electoraal verbod;
  - De Commissie heeft ten aanzien van de ingediende Nota van Wijziging (*Ingekomen dd. 22 maart 2019/Agenda no. 545/19*) en eerder aangehaalde wijzigingsvoorstellen die m.n. te maken hadden met enkele aanvullingen in de wetstekst aangegeven dat er een amendement zal worden ingediend.
  - De Minister gaf aan zich te kunnen verenigen met de wijzigingsvoorstellen gedaan door de Commissie.

DISCUSSIEPUNTEN

Enkele vraagpunten die ter discussie aan de plenaire vergadering zullen worden voorgelegd zijn o.a.:

- De kwestie met betrekking tot de distributie van oproepingskaarten.
- Het aspect met betrekking tot de waarborgsom.
- Het aspect met betrekking tot de aanplakking van het proces verbaal.
- Kwestie ten aanzien van het dagelijks bestuur.

BESLUITEN

- De Commissie kan zich stellen achter de wijze waarop de Vice-President is ingegaan op de bestaande vraag-en aandachtspunten;
- Met betrekking tot de voorgestelde en overeengekomen wijzigingsvoorstellen heeft de Commissie met de Vice-President overeenstemming bereikt, dat deze zullen worden verwerkt in een amendement;
- Op grond van de bevindingen en de gemaakte afspraken komt de Commissie tot de conclusie dat overgegaan kan worden tot behandeling van de ontwerpwet in de Openbare Plenaire Vergadering;
- De Commissie adviseert, na bestudering van de ontwerpwet alsmede op grond van het door haar verrichte onderzoek, op basis van de door haar ontvangen relevante documenten De Nationale Assemblée om goedkeuring te verlenen aan de ontwerpwet;

8

- Eventueel nog te rijzen vraagpunten kunnen tijdens de openbare behandeling aan de orde worden gesteld.

(Zie verslagen Openbare Commissievergaderingen dd. 22 januari 2019/ OVC 19/ *Wijziging Grondwet, Kiesregeling en Decreet Politieke Organisaties 06-2018*/ dd. 31 januari 2019/OVC 21/ *Wijziging Grondwet, Kiesregeling en Decreet Politieke Organisaties 07-2018*/ dd. 22 maart 2019/ OVC 19/ *Wijziging Grondwet, Kiesregeling en Decreet Politieke Organisaties 06-2018*

M. Bouva (Vz)

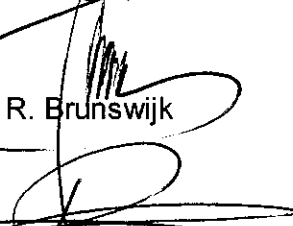
A. Gajadien

C. Waterberg

S. Somohardjo

R. Sapoen

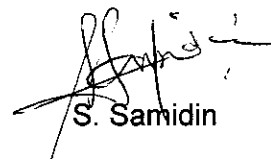
R. Brunswijk

P. Kensenhuis

G. Rusland

Paramaribo, 26 maart 2019

S. Samidin

C. Breeveld

O. Wangsabesari

C. Gonsalves Jardin de Ponte

R. Cotino

Het 2^e, 3^e en 12^e lid / leden van de CvR heeft / hebben dit preadvies / eindverslag niet mede-ondertekend

Het 4^e, 8^e en 12^e lid van de CvR / hebben dit preadvies / eindverslag niet mede-ondertekend wegens afwezigheid